

Spis treści

CZĘŚĆ III. Kursy walutowe i makroekonomia gospodarki otwartej

Rozdział 12. Rachunki dochodu narodowego i bilans płatniczy . .	3
Rachunki dochodu narodowego	5
Produkt narodowy a dochód narodowy	6
Amortyzacja kapitału, transfery międzynarodowe i podatki pośrednie	8
Produkt krajowy brutto	9
Rachunek dochodu narodowego w gospodarce otwartej	9
Konsumpcja	10
Inwestycje	10
Zakupy rządowe	10
Tożsamość dochodu narodowego dla gospodarki otwartej	11
Hipotetyczna gospodarka otwarta	12
Rachunek bieżący i zadłużenie zagraniczne	12
Oszczędności i rachunek bieżący	15
Oszczędności prywatne i rządowe	16
Rachunki bilansu płatniczego	19
Przykłady transakcji	21
Fundamentalna tożsamość bilansu płatniczego	23
O rachunku obrotów bieżących raz jeszcze	24
Rachunek obrotów kapitałowych	26
Rachunek obrotów finansowych	26
Błędy i opuszczenia statystyczne	27
Transakcje oficjalnymi aktywami rezerwowymi	28
Podsumowanie	39
Główne pojęcia	40
Problemy i zadania	40
Literatura dodatkowa	43
 Rozdział 13. Kursy walutowe i rynek walutowy:	
ujęcie od strony aktywów	45
Kursy walutowe i transakcje międzynarodowe	47
Ceny krajowe i zagraniczne	47
Kursy walutowe i względne ceny	50
Rynek walutowy	51

Uczestnicy rynku	51
Charakterystyka rynku	53
Kursy kasowe i kursy terminowe	56
Swapy walutowe	58
Kontrakty futures i opcje	59
Popyt na aktywa w walucie obcej.	59
Aktywa i dochody z aktywów	60
Ryzyko i płynność	62
Stopy procentowe	62
Kursy walutowe i dochody z aktywów.	64
Prosta reguła	65
Dochód, ryzyko oraz płynność na rynku walutowym	67
Równowaga na rynku walutowym	68
Parytet stóp procentowych: podstawowy warunek równowagi	69
Jak zmiany bieżącego kursu walutowego wpływają na oczekiwane przychody?	70
Kurs równowagi	72
Stopy procentowe, oczekiwania i równowaga	74
Wpływ zmian stóp procentowych na bieżący kurs walutowy	75
Wpływ zmian oczekiwań na bieżący kurs walutowy	77
Podsumowanie	77
Główne pojęcia	79
Problemy i zadania	79
Literatura dodatkowa	82
Dodatek. Kursy terminowe oraz parytet stóp procentowych	83
 Rozdział 14. Pieniądz, stopy procentowe i kursy walutowe	 87
Definicja pieniądza: krótka charakterystyka	89
Pieniądz jako środek wymiany.	89
Pieniądz jako jednostka rozliczeniowa	89
Pieniądz jako środek przechowywania wartości	90
Co to jest pieniądz?	90
Jak ustalana jest podaż pieniądza?	91
Popyt jednostek na pieniądz	91
Oczekiwany zwrot	91
Ryzyko	92
Płynność	93
Zagregowany popyt na pieniądz	93
Stopa procentowa w równowadze: wzajemne oddziaływanie podaży pieniądza i popytu na pieniądz	96
Równowaga na rynku pieniądza	96
Stopy procentowe i podaż pieniądza	98
Wielkość produkcji a stopa procentowa	99
Podaż pieniądza i kurs walutowy w krótkim okresie	100

Powiązania między pieniądzem, stopą procentową oraz kursem walutowym	100
Podaż pieniądza w Stanach Zjednoczonych a kurs walutowy euro wyrażony w dolarze	102
Podaż pieniądza w strefie euro a kurs euro względem dolara	104
Pieniądz, poziom cen i kurs walutowy w długim okresie	105
Pieniądz i ceny pieniężne	106
Długookresowe efekty zmian w podaży pieniądza	107
Podaż pieniądza a poziom cen – dowody empiryczne	108
Pieniądz i kurs walutowy w długim okresie	110
Inflacja i dynamika kursu walutowego	110
Krótkookresowa sztywność cen a ich długookresowa elastyczność	110
Trwała zmiana podaży pieniądza a kurs walutowy	114
Przestrzelenia kursu walutowego	116
Podsumowanie	120
Główne pojęcia	121
Problemy i zadania	121
Literatura dodatkowa	124

Rozdział 15. Poziomy cen i kurs walutowy w długim okresie 125

Prawo jednej ceny.	127
Parytet siły nabywczej	128
Relacja między PPP a prawem jednej ceny	129
PPP w wersji absolutnej i względnej	129
Długookresowy model kursu walutowego oparty na PPP	131
Fundamentalne równanie podejścia monetarnego	131
Uporczywa inflacja, parytet stopy procentowej i PPP	133
Efekt Fishera	135
Empiryczne dowody PPP i prawa jednej ceny	138
Wyjaśnienie problemów z PPP	141
Bariery w handlu i dobra nie będące przedmiotem wymiany	141
Odchylenia od wolnej konkurencji	145
Różnice w strukturach konsumpcji i miarach poziomu cen	146
PPP w krótkim i w długim okresie	147
Poza parytetem siły nabywczej: ogólny długookresowy model kursów walutowych	150
Realny kurs walutowy	150
Popyt, podaż i długookresowy realny kurs walutowy	153
Nominalne i realne kursy walutowe w stanie równowagi długookresowej	157
Międzynarodowe różnice stóp procentowych i realny kurs walutowy	160
Parytet realnych stóp procentowych	161
Podsumowanie	163
Główne pojęcia	165

Problemy i zadania	165
Literatura dodatkowa	168
Dodatek. Efekt Fishera, stopy procentowe oraz kurs walutowy	
w ramach podejścia monetarnego uwzględniającego elastyczność cen	170
Rozdział 16. Produkcja i kurs walutowy w krótkim okresie	173
Wyznaczniki zagregowanego popytu w gospodarce otwartej	175
Wyznaczniki popytu konsumpcyjnego	176
Wyznaczniki rachunku obrotów bieżących	176
Jak zmiany realnego kursu walutowego wpływają na rachunek obrotów bieżących	177
Jak zmiany dochodu do dyspozycji wpływają na rachunek obrotów bieżących	179
Równanie zagregowanego popytu	179
Realny kurs walutowy i zagregowany popyt	180
Realny dochód i zagregowany popyt	180
Jak ustalana jest produkcja w krótkim okresie	181
Równowaga rynku produkcji w krótkim okresie: krzywa <i>DD</i>	183
Produkcja, kurs walutowy i równowaga rynku produkcji	183
Wyprowadzanie krzywej <i>DD</i>	185
Czynniki przesuwające krzywą <i>DD</i>	185
Równowaga rynku aktywów w krótkim okresie: krzywa <i>AA</i>	187
Produkcja, kurs walutowy i równowaga rynku aktywów	188
Wyprowadzanie krzywej <i>AA</i>	190
Czynniki przesuwające krzywą <i>AA</i>	191
Krótkookresowa równowaga gospodarki otwartej: połączenie krzywych <i>DD</i> i <i>AA</i>	192
Przejściowe zmiany polityki pieniężnej i fiskalnej	194
Polityka pieniężna	194
Polityka fiskalna	195
Polityka mająca na celu utrzymanie pełnego zatrudnienia	196
Skrzywienie inflacyjne i inne problemy kształtowania polityki	198
Trwałe zmiany polityki pieniężnej i fiskalnej	200
Trwały wzrost podaży pieniądza	200
Dostosowywanie do trwałego wzrostu podaży pieniądza	201
Trwała ekspansja fiskalna	203
Polityka makroekonomiczna i rachunek obrotów bieżących	205
Stopniowe dostosowywanie przepływów handlowych i dynamika rachunku obrotów bieżących	207
Krzywa <i>J</i>	207
Efekt transmisyjny kursów walutowych i inflacja	211
Podsumowanie	213
Główne pojęcia	214
Problemy i zadania	214
Literatura dodatkowa	216

Dodatek 1. Handel międzyokresowy i popyt konsumpcyjny	218
Dodatek 2. Warunek Marshalla–Lernera i empiryczne badania elastyczności handlu	220
Dodatek matematyczny. Modele <i>IS–LM</i> i <i>DD–AA</i>	224

Rozdział 17. Stałe kursy walutowe i interwencje na rynku

walutowym.	231
Po co badać stałe kursy walutowe?	233
Interwencja banku centralnego i podaż pieniądza	234
Bilans banku centralnego i podaż pieniądza	235
Interwencja na rynku walutowym i podaż pieniądza	237
Sterylizacja	238
Bilans płatniczy i podaż pieniądza	239
W jaki sposób bank centralny usztywnia kurs walutowy	240
Równowaga na rynku walutowym przy stałym kursie walutowym	241
Równowaga na rynku pieniężnym przy kursach stałych	241
Analiza graficzna	242
Polityka stabilizacyjna przy stałych kursach walutowych	244
Polityka pieniężna	244
Polityka fiskalna	246
Zmiany kursu walutowego	247
Dostosowanie do polityki fiskalnej i zmian kursu walutowego	249
Kryzysy bilansu płatniczego i ucieczka kapitału	250
Kurs płynny kierowany i interwencja sterylizowana	253
Doskonała substytucyjność aktywów i nieskuteczność interwencji sterylizowanej	253
Równowaga na rynku walutowym przy niedoskonałej substytucyjności aktywów	256
Skutki interwencji sterylizowanej przy niedoskonałej substytucyjności aktywów	257
Dowody dotyczące skutków sterylizowanej interwencji	259
Waluty rezerwowe w światowym systemie pieniężnym	260
Mechanizm systemu waluty rezerwowej	260
Asymetryczna pozycja kraju waluty rezerwowej	262
System waluty złotej	263
Mechanizm systemu waluty złotej	263
Symetryczne dostosowanie pieniężne w systemie waluty złotej	263
Zalety i wady systemu waluty złotej	265
System bimetaliczny	266
System dewizowo-złoty	267
Podsumowanie	267
Główne pojęcia	269
Problemy i zadania	269
Literatura dodatkowa	272

Dodatek 1. Równowaga na rynku walutowym przy niedoskonałej substytucyjności aktywów	274
Popyt	274
Podaż	275
Równowaga	275
Dodatek 2. Moment wystąpienia kryzysu bilansu płatniczego	278
Dodatek matematyczny 1. Usztywnienie kursu walutowego w celu uniknięcia pułapki płynności	282
Dodatek matematyczny 2. Podejście monetarne do bilansu płatniczego	286
Aneks. Kontrola kursu walutowego w Polsce w obliczu rosnącej mobilności kapitału	288

CZĘŚĆ IV. Międzynarodowa polityka makroekonomiczna

Rozdział 18. Międzynarodowy system walutowy 1870–1973	299
Cele polityki makroekonomicznej w gospodarce otwartej	301
Równowaga wewnętrzna: pełne zatrudnienie i stabilność cen	302
Równowaga zewnętrzna: optymalne saldo rachunku obrotów bieżących	303
Międzynarodowa polityka makroekonomiczna w okresie obowiązywania systemu waluty złotej w latach 1870–1914	306
Geneza systemu waluty złotej	307
Równowaga zewnętrzna w warunkach systemu waluty złotej	307
Mechanizm przepływu kruszcu i dostosowań cen	308
„Reguły gry” systemu waluty złotej: mity i rzeczywistość	309
Równowaga wewnętrzna w warunkach systemu waluty złotej	310
Okres międzywojenny, 1918–1939	313
Krótkotrwały powrót do złota	314
Międzynarodowa dezintegracja gospodarcza	315
System z Bretton Woods i Międzynarodowy Fundusz Walutowy	317
Cele i struktura MFW	317
Wymienialność walut i rozwój prywatnych przepływów kapitału	318
Spekulacyjne przepływy kapitału i kryzysy	320
Analiza wariantów polityki gospodarczej w warunkach systemu z Bretton Woods	321
Utrzymanie równowagi wewnętrznej	321
Utrzymywanie równowagi zewnętrznej	323
Polityka zmian wielkości wydatków i polityka przesunięć wydatków	324
Problem równowagi zewnętrznej Stanów Zjednoczonych	326
Światowa inflacja i przejście do płynnych kursów walutowych	331
Podsumowanie	334

Główne pojęcia	336
Problemy i zadania	336
Literatura dodatkowa	338

Rozdział 19. Polityka makroekonomiczna i jej koordynacja

w warunkach płynnych kursów walutowych	341
Argumenty na rzecz płynnych kursów walutowych	343
Autonomia polityki pieniężnej	343
Symetria	345
Kursy walutowe jako automatyczne stabilizatory	345
Argumenty przeciwko płynnym kursom walutowym	348
Dyscyplina	349
Spekulacja destabilizująca i zaburzenia na rynku pieniężnym	349
Negatywne skutki dla handlu międzynarodowego i inwestycji	351
Brak koordynacji polityki ekonomicznej	351
Złudzenie większej autonomii	352
Współzależność makroekonomiczna w warunkach kursów płynnych	357
Czego nauczyliśmy się po 1973 roku?	362
Autonomia polityki pieniężnej	365
Symetria	367
Kurs walutowy jako automatyczny stabilizator	368
Dyscyplina	369
Spekulacja destabilizująca	370
Handel międzynarodowy i inwestycje	371
Koordynacja polityki gospodarczej	372
Czy stałe kursy walutowe stwarzają możliwość wyboru dla większości krajów?	372
Kierunki reformy	373
Podsumowanie	374
Główne pojęcia	375
Problemy i zadania	376
Literatura dodatkowa	377
Dodatek. Niepowodzenia koordynacji międzynarodowej polityki gospodarczej	379

Rozdział 20. Optymalne obszary walutowe a doświadczenia

europejskie	383
Jak rozwijała się wspólna waluta europejska	384
Co stymulowało europejską współpracę walutową?	386
Europejski System Walutowy (1979–1998)	387
Dominacja walutowa Niemiec i teoria wiarygodności EMS	388
„Inicjatywa 1992” Unii Europejskiej	389
Europejska unia gospodarcza i walutowa	391

Euro a polityka gospodarcza w strefie euro	392
Kryteria konwergencji z Maastricht oraz Pakt Stabilności i Wzrostu . .	393
Europejski System Banków Centralnych	394
Zmieniony Mechanizm Kursowy	395
Teoria optymalnych obszarów walutowych	397
Integracja gospodarcza i korzyści obszarów o stałych kursach walutowych: krzywa <i>GG</i>	397
Integracja gospodarcza i koszty obszaru stałego kursu walutowego: krzywa <i>LL</i>	400
Decyzja o przystąpieniu do obszaru walutowego: połączenie krzywych <i>GG</i> i <i>LL</i>	403
Co to jest optymalny obszar walutowy?	405
Przyszłość Unii Gospodarczej i Walutowej	411
Podsumowanie	414
Główne pojęcia	416
Problemy i zadania	416
Literatura dodatkowa	418

Rozdział 21. Globalny rynek kapitałowy: działanie i problemy

polityki	421
Międzynarodowy rynek kapitałowy i korzyści z handlu	423
Trzy rodzaje korzyści z handlu	423
Niechęć do ryzyka	424
Dywersyfikacja portfela jako motyw międzynarodowej wymiany aktywów	425
Składniki aktywów międzynarodowych: dług a kapitał	427
Bankowość międzynarodowa i międzynarodowy rynek kapitałowy	428
Struktura międzynarodowego rynku kapitałowego	428
Rozwój międzynarodowego rynku kapitałowego	429
Bankowość typu <i>offshore</i> oraz handel walutami <i>offshore</i>	430
Rozwój rynku eurowalutowego	431
Znaczenie asymetrii w przepisach	433
Problemy regulacji międzynarodowego systemu bankowego	434
Problem upadłości banków	434
Trudności z regulowaniem bankowości międzynarodowej	437
Międzynarodowa współpraca w sferze regulacji	438
Jak dobrze funkcjonuje międzynarodowy rynek kapitałowy?	442
Zakres międzynarodowej dywersyfikacji portfeli	442
Zakres handlu międzyokresowego	445
Różnice w stopach procentowych między bankowością krajową a zagraniczną	446
Efektywność rynku walutowego	447
Podsumowanie	451
Główne pojęcia	453

Problemy i zadania	453
Literatura dodatkowa	454
Dodatek matematyczny. Niechęć do ryzyka i międzynarodowa dywersyfikacja portfela	456
Analityczne wyprowadzenie optymalnego portfela	457
Graficzne wyprowadzenie optymalnego portfela	458
Oddziaływanie zmian stóp zwrotu	461
Rozdział 22. Kraje rozwijające się: wzrost, kryzys i reformy	465
Dochód, bogactwo i wzrost w gospodarce światowej	467
Luka między krajami bogatymi i biednymi	467
Czy różnice w dochodzie światowym zmniejszają się z upływem czasu?	468
Cechy strukturalne krajów rozwijających się	471
Pożyczki i długi krajów rozwijających się	475
Ekonomia napływów finansowych do krajów rozwijających się	475
Problem niewypłacalności	476
Alternatywne formy napływów finansowych	479
Problem „grzechu pierworodnego”	481
Kryzys zadłużenia w latach 80. XX wieku	482
Reformy, napływy kapitału i powrót kryzysu	484
Azja Wschodnia: sukces i kryzys	488
Wschodnioazjatycki cud gospodarczy	489
Azjatyckie słabości	491
Azjatycki kryzys finansowy	493
Rozszerzenie się kryzysu na Rosję	494
Nauka płynąca z kryzysów w krajach rozwijających się	499
Reformowanie światowej „architektury” finansowej	501
Mobilność kapitału i „trylemat” systemu kursów walutowych	501
Środki „profilaktyczne”	504
Radzenie sobie z kryzysami	505
Niejasna przyszłość	506
Zrozumienie globalnych przepływów kapitałowych i globalny podział dochodu: czy geografia jest przeznaczeniem?	506
Podsumowanie	511
Główne pojęcia	513
Problemy i zadania	513
Literatura dodatkowa	515
Indeks	517